

Sygn. akt IV KK 159/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kapiński

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 17 listopada 2022 r.,
wniosku SSN Adama Rocha o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn.
akt IV KK 159/22

p o s t a n o w i ł:

**na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. wyłączyć SSN Adama Rocha od
udziału w rozpoznaniu sprawy oznaczonej sygnaturą akt IV KK
159/22.**

UZASADNIENIE

SSN Adam Roch został wyznaczony do rozpoznania sprawy o sygn. akt IV KK 159/22 w przedmiocie rozpoznania kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego K. P. od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 11 stycznia 2022 r., sygn. akt VII Ka 943/21.

W dniu 19 września 2022 r. SSN Adam Roch, złożył pisemne oświadczenie, w którym wskazał, że w sprawie tej może okazać się koniecznym wyłączenie go od jej rozpoznawania. Sędzia wskazał w oświadczeniu, że podnoszony w kasacji zarzut bezwzględnej przyczyny odwoławczej odnoszący się do nienależytej obsady sądu wynikać ma z faktu, że w procedurze powołania Pani sędzi M. M. (wyznaczonej do składu sądu ad quem) na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Częstochowie uczestniczyła Krajowa Rada Sądownictwa w składzie ukształtowanym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i innych ustaw. Zatem sytuacja prawna sędziego, względem którego podniesiono powyższy zarzut, jest co do zasady analogiczna z

sytuacją prawną SSN Adama Rocha. Sędzia został bowiem powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 19 września 2018 r., po przedstawieniu jego kandydatury przez Krajową Radę Sądownictwa działającą w składzie ukształtowanym przepisami wskazanej wyżej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. W ocenie SSN Adama Rocha wskazane wyżej okoliczności mogą być odbierane jako naruszające zakaz wynikający z zasady *nemo iudex in causa sua*, tak w odbiorze społecznym, jak i przez strony postępowania, a przez to powodować uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Podstawą wyłączenia sędziego, jako *iudex suspectus*, może być każda okoliczność, jeśli tylko uzasadnia wątpliwość co do bezstronności sędziego, którą należy rozumieć zarówno jako subiektywne odczucie sędziego, jak i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym opartą na zobiektywizowanych przesłankach i analizowaną przez odwołanie się do oceny sytuacji dokonanej przez przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora procesu (por. np. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 27 stycznia 1999 r., K 1/98, OTK-A 1999, z. 1, poz. 3, oraz z dnia 20 lipca 2004 r., SK 19/02, OTK-A 2004, z. 7, poz. 67, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007 r., I KZP 9/07, OSNKW 2007, z. 5, poz. 39, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 stycznia 2009 r., III KK 257/08, LEX nr 532400, oraz z dnia 18 marca 2009 r., IV KK 380/08, LEX nr 491543). Również Europejski Trybunał Praw Człowieka zwraca uwagę na bezstronność sędziego w aspekcie subiektywnym. Kryterium subiektywne opiera się na ocenie osobistego przekonania sędziego orzekającego w danej sprawie, przy czym osobista bezstronność członka składu sędziowskiego jest dorozumiana, chyba że pojawią się dowody przeciwnie (por. wyroki ETPCz: z dnia 10 października 2000 r., nr 42095/98, *Daktaras v. Litwa*, LEX nr 76722, oraz z 10 kwietnia 2003 r., nr 39731/98, *Sigurdsson v. Islandia*, LEX nr 78238).

Podkreślić należy, że instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru

sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności. Zatem o potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może decydować jedynie zasadność in casu zarzutu leżącego u podstaw wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, wystarczające okoliczności które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2022 r., IV KO 20/22, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2022 r., V KK 235/22).

Zdaniem Sadu Najwyższego należy podzielić zaprezentowane w oświadczeniu SSN Adama Rocha stanowisko odnośnie konieczności wyłączenia go od rozpoznania przydzielonej mu sprawy kasacyjnej o sygn. akt IV KK 159/22. SSN Adam Roch wskazał bowiem, że znalazł się w położeniu ustrojowym zbliżonym do położenia sędziego, którego dotyczy zarzut zawarty w kasacji obrońcy skazanego wniesionej od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 11 stycznia 2022 r, sygn. akt VII Ka 943/21. Niezależnie jednak od osobistego nastawienia SSN Adama Rocha, uznać należy, iż jego udział w orzekaniu w sprawie IV KK 159/22, z uwagi na wskazaną treść pisemnego oświadczenia mógłby naruszyć w odbiorze zewnętrznym zaufanie do wymiaru sprawiedliwości. W tym miejscu należy odwołać się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007 r., sygn. akt I KZP 9/07, w uzasadnieniu której Sąd Najwyższy trafnie zauważył, iż zasada bezstronności sędziego między innymi służy budowaniu zaufania stron i opinii publicznej do wymiaru sprawiedliwości, jak i nienarażaniu sędziego na „walkę wewnętrzną” między ludzkimi słabościami a ideą zachowania niezawistości. W doktrynie podnosi się, że nie ma sprzeczności w zdaniu, cyt., „sędzia był stroną we własnej sprawie i wydał w niej sprawiedliwy wyrok”.

Mając powyższe na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as
at]